

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА.

63.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 14-го Августа — 1845 — Wilno WTOREK, 14-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 10 Августа.

Высочайшими Грамотами, 3-го и 11-го Іюля, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена Св. Владимира 2-й степени, Исправляющій должность Главнаго Директора, представляющаго въ Правительственной Коммиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ Царства Польскаго, Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ *Стороженко*, и Св. Станислава 1-й степени, Начальникъ Топографической съемки Подольской Губерніи, Генераль-Маіоръ *Фитингофъ*.

— Государь Императоръ, по всеподданнѣйшему докладу Г. Главноуправляющаго Путями Сообщенія и Публичными Зданіями, представленія Вилнскаго Военнаго, Гродненскаго, Минскаго и Ковенскаго Генералъ-Губернатора, Высочайше повелѣть соизволилъ: Членамъ Коммиссіи построенія въ г. Минскѣ зданія военнаго госпиталя 2 го класса, Минскому Губернскому Предводителю Дворянства, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Ошторпу*, Вице-Губернатору, Статскому Совѣтнику *Члыжову*, Предсѣдателю Казенной Палаты, Статскому Совѣтнику *Гежелинскому*, и Ассессору Губернской Строительной Коммиссіи, Надворному Совѣтнику *Арицловскому*, за труды ихъ по Коммиссіи, объявить Монаршее Его Величества благоволеніе.

— Его Императорское Величество, по представленію Г. Министра Юстиціи объ отличномъ усердіи службѣ Судьи Гродненскаго Совѣтнаго Суда, Коллежскаго Секретаря *Кржишчакъ*, Высочайше повелѣть соизволилъ объявить ему Монаршее благоволеніе.

Извѣстія съ Кавказа.

31-го Іюля прибылъ отъ Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, съ донесеніемъ Государю Императору, Адъютантъ Графа *Вонниковъ*, Гвардіи Штабсъ-Капитанъ Князь *Андроповъ*, отправленный по окончаніи экспедиціи въ Дарго и по совершеніи плавнымъ отрядомъ дальнѣйшаго движенія отъ Дарго къ укрѣпленію Герзель-Аулу.

По послѣднимъ извѣстіямъ, Главнокомандующій оставался съ отрядомъ при Андѣ, въ ожиданіи транспортовъ съ продовольственными припасами, которые должны были прибыть 3-го или 4-го Іюля. По 6-го Іюля въ Дарго, войска выступили ревалъ Речель, поднявшись черезъ высокій пѣдаль, отрядъ сѣдывалъ, на пространства болѣе двад-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St Petersburg, 10-go Sierpnia.

Przez Najwyższe Dyplomata, 3-go i 11-go Czerwca, Najlaskawiej mianowani Kawalerami: Orderu Św. Włodzimierza 2-jej klasy, Sprawujący obowiązki Głównego Dyrektora, prezydującego w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych Królestwa Polskiego, Radzca Tajny, Senator *Sutorzenko*, i Św. Stanisława 1-jej klasy, Naczelnik Topograficznego wymiaru gubernii Podolskiej, Jenerał Major *Vietinghoff*.

— Jego CESARSKA MOŚĆ, w skutek najuniższej przełożonego przez P. Głównozarządzającego Drogi i Komunikacyi i Publicznymi Budowlami, przedstawienia Wileńskiego Wojennego, Grodzieńskiego, Mińskiego i Kowieńskiego Jenerał-Gubernatora, Najwyżej rozkazać raczył: Członkiem Komisji do wybudowania w m. Mińsku Wojskowego Szpitalu 2-jej klasy: Mińskiemu Gubernialnemu Marszałkowi Dworzanstwa, Rzeczywistemu Radcy Stanu *Osztopowi*, Wice Gubernatorowi, Radcy Stanu *Czymchowowi*, Prezydentowi Izby Skarbowej, Radcy Stanu *Giezelin*-kiemu, i Assesorowi Gubernialnej Komisji Budowniej, Radcy Dworu *Arcymowiczowi*, za ich prace w tej Komisji, oświadczyć MONARSZE Jego CESARSKIEJ MOŚCI zadowolenie.

— Jego CESARSKA MOŚĆ, w skutek przedstawienia P. Ministra Sprawiedliwości o odznaczającej się gorliwością służbie, Sędziego Grodzieńskiego Sądu Sumiennego, Kolegialnego Sekretarza *Krzywickiego*, Najwyżej rozkazać raczył oświadczyć mu MONARSZE zadowolenie.

WIADOMOŚCI Z KAUKAZU.

Dnia 31 Lipca przybył od Głównodowodzącego Oddziałnym Kaukazkim Korpusem, z doniesieniem do Jego CESARSKIEJ MOŚCI, Adjutant Hrabiego *Woroncowa*, Sztabskapitan Gwardyi Xiążę *Andronikow*, wysłany po ukończeniu wyprawy do Dargo, i po dokonaniu przez główny oddział dalszego poruszenia z Dargo ku twierdzy Gerzel-Aulu.

Podług ostatnich wiadomości, Głównodowodzący znajdował się z oddziałem pod Andą, oczekując dowozu żywności, które powinny były nadejść d. 3-go lub 4-go Lipca. Po otrzymaniu takowych transportów, wojska d. 6 Lipca wyruszyły ku Dargo. Przeszedłszy przez wysoki przewał Reecz, po urwistych i głębokich wąwozach, oddział postępował dalej, na przestrzeni przeszło 20 wiorst, zamierzonym leżkeryńskim lasem, przetrniętym zaledwo

цати верст, дремучимъ Ичкеринскимъ Лѣсомъ, пересѣкаемымъ едва проходимыми тропинками. Горцы почти на каждомъ шагу устроили здѣсь сильныя завалы, но войска наши съ обычнымъ мужествомъ выбивали ихъ изъ заваловъ штыками, и преодолевъ все препятствіе природы и отчаянное сопротивление непріятеля, прибыли того же дня къ ночи въ Дарго, главное убѣжище *Шамиля*. Мятежникъ сей вынужденъ былъ самъ начать разрушеніе своего жилища и заведеній, которое войска наши въ полной мѣрѣ довершили.

Во время пребыванія отряда въ Дарго, отдала на была колонна изъ шести баталіоновъ, четырехъ горныхъ орудій и части конницы, подъ начальствомъ Генераль-Лейтенанта *Клюки-фонъ-Клуге-нау*, навстрѣчу транспорту, отправленному изъ Андіи съ продовольственными и другими припасами. При слѣдованіи черезъ лѣсъ, колонна сія встрѣтила сильное сопротивление. Горцы ближайшихъ обществъ, привлекаемые надеждою добычи, стеклись въ лѣсъ во множествѣ, устроивъ тамъ еще новыя завалы. Притомъ, отъ бывшихъ дождей, дороги до такой степени испортились, что въ нѣкоторыхъ мѣстахъ были почти непроходимы. Войска наши, слѣдуя навстрѣчу транспорту и потомъ возвращаясь, 11-го числа, въ Дарго, должны были выдержать трудный и самый упорный бой, причемъ потеря наша не могла не быть значительна. Къ общему сожалѣнію, въ числѣ убитыхъ находятся храбрые Генералы *Пассекъ* и *Викторовъ*. По словамъ лазутчиковъ, въ одномъ этомъ дѣлѣ, свыше четырехъ сотъ человѣкъ убитыхъ оставлено горцами на мѣстѣ.

Съ присоединеніемъ возвратившейся колонны къ отряду, Главнокомандующій, признавая безполезнымъ оставаться долѣе въ Дарго, предпринялъ, 13-го Іюля, наступательное движеніе противу скопищъ *Шамиля*, укрѣпившагося на высотахъ Центери. Вытѣснивъ *Шамиля* изъ этой позиціи, отрядъ продолжалъ слѣдованіе лѣвымъ берегомъ Аксая, непрестанно выбивая горцевъ изъ сильныхъ заваловъ, на всемъ протяженіи пути сего, ими устроенныхъ, и наконецъ 16-го Іюля, послѣ упорной битвы въ лѣсу, вышелъ на небольшую поляну близъ селенія Шаугаль-Берды. Здѣсь войска наши оставались для необходимаго отдыха, въ ожиданіи движенія Генераль-Майора *Фрейтага*, которому приказано было сдѣлать диверсію отъ укрѣпленія Герзель-Аула къ Мискиту и далѣе, навстрѣчу главному отряду. Генераль *Фрейтагъ* съ неимоверною быстротою собралъ изъ разныхъ пунктовъ отрядъ въ семь съ половиною баталіоновъ, тринадцати орудій и трехъ сотенъ казаковъ. Узнавъ о прибытіи *Фрейтага* къ Мискиту, Главнокомандующій съ своей стороны снялся съ позиціи, и 19-го Іюля, разсылавъ скопища горцевъ, усиливавшихся преградить ему путь, соединился съ *Фрейтагомъ*. 20-го Іюля, соединенные отряды прибыли въ укрѣпленіе Герзель-Ауль.

— Дальнѣйшія подробности, какъ о занятіи Дарго, такъ и о послѣдовавшихъ военныхъ дѣйствіяхъ до прибытія войскъ нашихъ въ укрѣпленіе Герзель-Ауль, будутъ сдѣланы извѣстными по полученіи ожидаемыхъ скорѣ донесеній.

Такимъ образомъ, ровно въ шесть недѣль со времени вступленія, пройдя Чиркей, въ земли непокорныхъ горцевъ, главный отрядъ дѣйствующихъ войскъ прошелъ Салатовію, Гумбетъ, Андію и Ичкерію, чрезъ мѣста, большою частию для Русскихъ донынѣ недоступныя, и, преодолевъ все препятствіе, противопоставленныя дикою горною природою, суровымъ посреди лѣта климатомъ, дремучими лѣсами и отчаяннымъ непріятелемъ, поразивъ нѣсколько разъ скопища горцевъ и разрушивъ Дарго, гнѣздо владычества *Шамиля*, вышелъ у Герзель-Аула въ предѣлы, намъ подвластныя.

— По отзыву Генераль-Адъютанта Графа *Воронцова*, войска наши совершили трудный походъ сей съ неослабнымъ рвеніемъ и непоколебимого твердости духа, и, посреди тяжкихъ лишеній, трудовъ и опасностей, постоянно оказывали себя достойными сподвижниками славы Русскаго оружія.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 13 Августа.

Телеграфическая депеша изъ Кельна, отъ 12-го Августа.

Ея Величество Королева англійская, съ супругомъ своимъ, Его Величество Король Пруссій, и

подобными до przebycia' ścieżkami. Górale na każdymъ prawie kroku, urządzili tu mocne zasieki, lecz wojska nasze, ze zwyczajnemъ mężstwem, hagnetemъ wypierały zъ nichъ nieprzyjaciela i pokonywając wszystkie przeszkody natury i rozpaczny opórъ Górali, przybyli tegoż dnia w nocy do Dargo, głównego schronienia *Szamiła*. Buntownik ten, zmuszony był zacząć sam zniszczenie swojej siedziby i zakładówъ, którego wojska nasze w pełni dokonały.

Podczas przebywania oddziału w Dargo, kolumna, złożona zъ sześciu баталіонów, czterechъ górnychъ działъ i części jazdy, pod dowództwemъ Jenerał-Porucznika *Kluki-von-Klugenau*, wysłana została na spotkanie transportu zъ żywnością i innemi zapasami, wyprawionego zъ Andyi. Przechodząc przezъ las, rzeczona kolumna natrafiła na silny opórъ. Górale zъ gminъ sąsiednichъ, zwabieni nadzieją zdobytczy, zebraли się w wielkiemъ mnóstwie do lasu, urządzili tamъ nowe zasieki. Przytém, zъ powodu poprzednichъ deszczów, drogi do tego stopnia się popsuly, iż w niektórychъ miejscachъ były prawie do nieprzebycia. Wojska nasze, idącъ na spotkanie transportu i potemъ powracając do Dargo, dnia 11 Lipca, musiały wytrzymać trudną i najuporczywszą walkę, przyczémъ strata nasza nie mogła nie być znaczna. Ku powszechnemu uzaleniu w liczbie zabitychъ znajdują się waleczni Jenerałowie: *Passek* i *Wiktorow*. Podługъ doniesień szpiegów, Górale, w jednej tej rozprawie, zostawili na placu przeszło 400 poległychъ.

Za połączeniem się zъ oddziałemъ wracającą kolumną, Głównodowodzący, uznając niepożytecznemъ dłuższe pozostanie w Dargo, przedsięwziął, d. 13 Lipca, poruszenie zaczepne przeciwko bandomъ *Szamiła*, który się oszańcował na wysokościachъ Centeri. Wyparłszy *Szamiła* zъ tej pozycyi, oddziałъ szedłъ далѣj lewymъ brzegiemъ Axaju, wypierającъ bezustannie Górali zъ mocnychъ zasiekówъ, urządzonychъ przezъ nichъ na całej przestrzeni tej drogi, i nakoniec, d. 16 Lipca, po uporczywej bitwie w lesie, wyszedłъ na niewielkie pole w pobliżu wsi Szaugat-Berdi. Tu wojska nasze zatrzymały się dla koniecznego wytchnienia, oczekującъ na poruszenie Jenerał-Majora *Frejtaga*, któremu rozkazano było uczynić dywersję odъ strony twierdzy Gerzel-Aula ku Miskitowi i далѣj, na spotkanie głównego oddziału. Jenerałъ *Frejtag*, zъ niepojętą szybkością, zgromadził zъ różnychъ punktówъ oddziałъ zъ siedmiu i pół баталіонówъ, trzynastu działъ i trzechъ secinъ Kozakówъ. Dowiedziawszy się o przybyciu *Frejtaga* do Miskitu, Głównodowodzący ze swojej strony opuściłъ pozycję, i d. 19 Lipca, rozproszywszy bandę Górali, usiłującychъ zagrozić mu drogę, połączyłъ się zъ *Frejtagiemъ*. Dnia 20 Lipca, połączone oddziały przybyły do warowni Gerzel-Aulu.

Dalsze szczegóły, takъ o zajeciu Dargo, jako i o następnychъ działaniachъ wojennychъ, przedъ przybyciemъ войскъ naszychъ do warowni Gerzel-Aulu, zostaną ogłoszone za otrzymaniemъ wkrótce oczekiwanychъ doniesień.

Tymъ sposobemъ, równo w sześć tygodni odъ czasu wkroczenia, przeszedłszy Czyrkey, w granice nieuległychъ Górali, główny oddziałъ działającego wojska, przebyłъ Sata-towią, Gumbet, Andyą i Iczkeryą, przezъ miejsca, dotądъ po większej części dla Rossyanъ niedostępne, i pokonawszy wszelkie przeszkody, wynikające zъ dzikiej natury gór, surowego nawet śród lata klimatu, gęstychъ lasówъ i zapamiętałego nieprzyjaciela, poraziłъ kilkukrotnie bandy Górali, zniszczyłъ Dargo, gniazdo władzy *Szamiła*, i wróciłъ u Gerzel-Aulu do podległychъ namъ granic.

Podługъ odezwy Jenerał-Adjutanta Hrabiego *Worontowa*, wojska nasze odbyły trudny ten pochódъ zъ niezmo-dowaną gorliwością i niezachwianą stałością ducha, i po-śródъ ciężkichъ niedostatkówъ, trudówъ i niebezpieczeństwъ, okazywały się ciągle godnymi współuczestnikami sławy Rossyjskiego oręża.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

P r u s s i a.

Berlin, 13 sierpnia.

Depesza telegraficzna zъ Kolonii, 12 sierpnia.

N. Królowa Angielska zъ małżonkiemъ, jako też J. K. M. Król Pruski i J. K. W. Xiążę Pruski, przybyli wczoraj.

Его Высочество принц Прусский, прибыли вчера, в восемь часов вечера, в Кельн, и послали великодушного приема, отправились по железной дороге в Брюль.

ФРАНЦИЯ

Париж, 4 Августа

Легитимистская партия обнародовала также свой циркуляр. Легитимисты дали своему комитету название: „Избирательного комитета для защиты церковной свободы.“ Президентом оного избран Г. Монталембер, вице президентом — Г. Ватемлен, а секретарем — Г. Рлансей.

Из Могадора получено чрез Гибралтар известие от 9 Июля. Город этот, опустошенный бомбами в прошлом году, ограбленный марокскими войсками и почти опустелый, торжествовал 5 с. м. возвращение плынных своих жителей, которые освобождены вследствие ратификации трактата. Плынные прибыли на пароход *Velee*, и капитан Пурсе, адъютант генерала Деларю, передал их губернатору Гаджи. Марокское начальство приняло торжественным образом французского офицера; губернатор раздал возвратившимся плынным жизненные припасы и каждому по 50 фр.; а для экипажа парохода прислал волов, баранов, фруктов, зерно, и просил капитана пробыть несколько дней в гавани и быть свидетелем радости жителей, доставленной им возвратом их единоземцев.

Марокский Султан, по совету Франции, намерен образовать постоянную армию в 30,000 чел.

В альжирском журнале уведомляют, что 24 Июля прибыл в Делли генерал губернатор, в сопровождении главного штаба, коего часть возвратилась в Альжир, а часть примет участие в предстоящей экспедиции. Маршал Бюжо, осмотрев главнейшие здания в городе, отправился в Аин-ел-Арба, в лагерь генерала Жантиль. Поводом к предположенной экспедиции послужили безпрестанные нападения Бель-Салемского и Бель-Кассимского племен, также неплатеж податей Амрамского племени. Приезд маршала Бюжо побудил альжирские племена прибегнуть к переговорам. В альжирском журнале утверждают, что Абд-эль-Кадер, оставив наконец Альжирю, перешел с сотнею всадников в нейтральную страну, лежащую между французскими предьями и марокскими владениями. Однако, по недостатку жизненных припасов, он в скорь вынужден будет удалиться из этой страны, в которой, в настоящее время, при недостатке воды и великой растительности, не мог бы быть преследуем, французскими войсками.

От французского консула в Мессуль, г-на Ботта, получено г-мю Сальванди письмо от 26 го Июля, в коем консул сообщает, что ртзба найденная в развалинах города Нишеви, благополучно доставлена уже в Багдад; таким образом совершенно самый опасный путь от мѣста открытия до Парижа.

Два депутации, — одна от консерватории, а другая от Академии искусств, отправятся в Бонн, чтобы присутствовать при открытии памятника Бетховену. Г-г. Галев и Онслоу назначены членами сих комиссий.

Королевским постановлением разрешено министру иностранных дел добавочный кредит в 200,000 франк., на путевые издержки и содержание курьеров, и другой в 500,000 фр., на чрезвычайные послы.

В честь Парментье, который первый привез в Францию картофель, имется быть воздвигнут памятник в город Мондидье, в котором он родился. По открытии подписки, собрано уже добровольных приношений, для сей цели, 12,076 фр.

Марокский император отправил в Денру бывшего Эмира двенадцати шерифов из господствующей фамилии, с тем, чтобы склонить эту общину к употреблению повеления императора, не заставляя его употреблять насильственных мѣр для этой цели.

В Тулонѣ, 1-го Августа, в полдень, вспыхнул пожар на корабельной верфи Мурилонѣ, за причиненная пожаром простирается до трех миллионов фр. Только 2-го числа, в ночи, успели остановить огонь, а 3-го Августа совершенно погасили.

На острове Бурбон случившийся пожар причинил убытков на 30,000 фр. 26 го числа у бо-

FRANCYA.

Париж, 4 сьерния.

Строникство легитимное выдало также свой выборный список. И комитет принял название: „Комитету выборного, до защиты свобод кощельных.“ Презесем jest P. Montalembert, Vice Презесем P. Vatimelin, а Секретарем P. Riancey.

Мы имеем вѣдомости из Могадора, з дня 9 липеа, чрез Гибралтар надѣлано. Мѣсто помѣненное, дошведчывшы кѣски бомбардованія в року зешлым, злупионе чрез войска Мароканские и зупѣлае вылуднионе, в днѣ 5 б. м. обходило урочыщѣе поврот поиманых в niewolѣ своих мѣщанѣов, кѣрѣх в skutku ратыфикаци трактату на wolнось wypuszczeni zostali. Паростатек *Ve'oce* одвѣл жѣн ѡв, кѣрых капитан Pourcet, ад утант Женерала Delarue, оддал Губернаторови Гаджи. Влѣде Мароканские примовалы на урочыщѣе посланника французского, Губернатор роздал прыхылым жѣном wszelkѣа potrzebѣа żywność i kѣждemu wyliczył po 50 fr., zaś osadzie okrętowe przesłał woły, skopy, drѣb, owoce i jarzynę, oraz upraszał kapitana, by kilka dni w porcie zabawił i cieszył się widokiem uszczęśliwionych мѣщанѣов з повроту своих радакѣов.

Мулѣ Abd-el Rhaman ма замѣар, за poradѣа Франци, utworzyć statѣa armiję, wynoszącѣa 30,000 ludzi.

Дзиенник *Algérie* donosi, że 24 го липеа прыхыл до Delys Губернатор жeneralny з całym своим штатѣом, кѣрого чѣсь жедна wrѣciła до Algieru, друга zaś бѣdzie miała udział w gotujęcѣй się wyprawie. Marszałek, zwiѣdziwszy celniejsze budowy miasta, udał się do Ain el-Arba, gdzie stoi obozem brygada Женерала Gentil. Поводѣом до тѣй nowѣй wyprawy są nie tylko cięgle напады племиѣон Ben-Salem i Bel-Kassim, ale i wzbranianie się placenia podatkѣов, przez племиѣе Aurama. Przyjazd Marszałка skłania zbuntowane племиѣона до układow. *Algérie* utrzymuje, że Abd-el Kader opuścił przecѣе Algierję, i з pocѣtem stu koni przeniosł się do kraju neutralnego, między posiadłościami французскими а Марокіем. Brak jednak żywności зmusi Emira do opuszczenia тѣй niegościnnѣй ziemi, na кѣторѣй, в obecнѣй porze, śród pustyni оголощенѣй з wody i roślinności, przez войска французские сѣлганы бѣć nie może.

От французского Консула в Мессуль, P. Botta, надѣшло до P. Silyandy писмо под d. 26 czerwca, tenże в кѣторѣм donosi, że rzęby з грузѣов miasta Niniwy, szczęśliwie przywiezione zostały do Bagdadu; była to najniebezpieczniejsza чѣсь drogi з мѣйсца wykopѣов до Paryża.

Две комиссии, жедна од консерватории, друга од академии sztuk pięknych, udadѣą się do Bonn, aby бѣć на poświęceniu pomnika Beethovena. P-и H. Lewy i Onslow są członkami tych komisji.

Postanowienie krѣlewskie udziela Ministrowi spraw zagr. жеден kredyt dodatkowy 200,000 fr. на kosztѣа podrѣży i гоńѣов, а drugi, в summie 500,000 на nadzwyczajne posylki.

Для Parmentier'a, кѣторый пѣрwszy спровадил до Франци картофле, wystawiony ма бѣć pomnik в jego rodzinnѣм мѣсцие Montdidier. Skłадki за otwarciem subskrypcji, wyniosły zaraz 12,076 fr.

Цесарз мароканский wysłał до deiry Ex Emira dwunastu Szeryfѣов з фамилии panujęcѣй, dla naklonienia jѣй до poddania się rozkazѣом Цесарза, bez zmuszenia go до użycia gwałtownych ku temu środków.

В Тулонѣ выбухл днѣ 1 сьерния в полудни пожар в warsztacie okrętowym Mourillon, за miastѣом. Według *Monitora*, szkoda ма wynosić trzy miliony frankѣов. Dopiero днѣ 2-го в nocy zdołano powstrzymać ogień, а 3-го сьерния зупѣлне ugасзѣо.

Wyspa Bourbon nawiedzona została przez пожар, кѣторый zrzadził szkody на 300,000 fr. Bryg *Kolibry* rozbił

королевского утверждения; въ числѣ коихъ находятся: билль касательно новыхъ коллегій въ Ирландіи и билль о предоставленіи Евреямъ правъ пользоваться городскими преимуществами.

— Изъ Дублина сообщаютъ, что Г. Люка, товарищъ статсъ-секретаря Ирландіи, подалъ въ отставку, подлѣя разстроеннаго здоровья, а по увѣренію оппозиціонныхъ журналовъ, по причинѣ снисходительной политики Г. Пилля относительно Ирландіи, такъ какъ политика сія противна его убѣжденіямъ.

— Герцогъ Монфертъ объявилъ здѣшнему обществу желѣзныхъ дорогъ въ Сардиніи, что Король разрѣшилъ этому обществу провести желѣзную дорогу вдоль всего острова Сардиніи, но въ континентальныхъ владѣніяхъ своихъ, Король намѣренъ произвести постройку сихъ дорогъ на собственный счетъ.

— Корабль *Acadia* привезъ весьма важныя новости изъ Америки. Техасскій сенатъ отвергъ новый трактатъ съ Мексикою, и составилъ рѣшительное заключеніе относительно присоединенія къ Соединеннымъ Штатамъ. На этотъ же корабль прибылъ сюда Г. Мекъ-Ленъ, новый посланникъ Соединенныхъ Штатовъ при Лондонскомъ дворѣ. Присутствіе его въ Англіи да предотвратитъ грозу, которая можетъ разразиться, по причинѣ вышеупомянутого постановленія техасскаго сената.

— Въ городѣ Квебекѣ, 28-го Іюня, былъ снова сильный пожаръ; выгорѣли 33 улицы съ 1,315 домами; убытокъ цѣнѣтъ въ 1,250,000 фун. стерл. Теперешнимъ пожаромъ и—28-го Мая, разрушено до 2,947 зданій.

— Изъ Вера-Круца, отъ 7-го Іюня, уведомляютъ, что дворцовая стража въ Мексикѣ, арестовавъ президента и министровъ, провозгласила федераціонное правленіе; однако возстаніе сіе вскоре подавлено было прочими войсками; при чемъ убиты полковникъ и до 30-ти рядовыхъ. Такую же неудачу имѣло возстаніе и въ Табаско. Засѣданія конгресса, закрытыя 30-го Мая, вновь открыты будутъ 7-го Іюня.

— Съ Индійскою почтою получены изъ Гонгъ-Конга донесенія отъ 19-го Іюня, въ коихъ не содержится ничего важнаго, кромѣ того, что въ Викторіи, на островѣ Гонгъ-Конгъ, составленъ былъ заговоръ, который однако легко былъ уничтоженъ.

5 Августа.

Сегодня, утромъ, разосланы къ членамъ тайнаго совѣта повѣстки, о прибытіи въ слѣдующую Пятницу, 8-го Августа, на засѣданіе совѣта, въ коемъ будетъ разсмотрѣнъ проектъ тронной рѣчи о закрытіи парламента. Королева прибудетъ въ Четвертокъ съ острова Вайта и лично закроетъ засѣданіе парламента, для чего дѣлаютъ уже нужныя приготовленія. Въ Четвертокъ также происходить будетъ въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ совѣщаніе для составленія проекта тронной рѣчи.

— Ея Величество Королева, въ Субботу, 9 Августа, отправится на Королевской лхтѣ „Викторія и Альбертъ“ изъ Вулича въ Антверпенъ.

— Въ *Times* напечатано письмо изъ Америки, въ коемъ заключается слѣдующее: „Извѣстно, что Техасскій президентъ требовалъ, чтобы командиръ американскаго отряда въ Портъ-Джексонъ прислалъ военное подкрѣпленіе. Генераль Тейлонъ, командующій семи войсками, и получившій уже изъ военнаго министерства соотвѣтственныя распоряженія, посадилъ на четыре парохода 3-й и 4-й пѣхотные полки, и отплылъ въ Нью-Орлеанъ, а оттуда въ устье рѣки Рио-Гранде. Одинъ полкъ кавалеріи отправился сушимъ путемъ и пройдетъ чрезъ Техасъ, къ мѣсту своего назначенія. Корпусъ Соединенныхъ Штатовъ, назначенный для занятія Техаса, состоитъ изъ 3,000 чел., и будетъ усиленъ смотря по надобности.

„Разнесся слухъ, что мексиканское правительство намѣревалось съ своей стороны собрать отрядъ войскъ въ 7,000 чел. при Рио-Гранде. Намъ сообщаютъ, что извѣстіе о постановленіи Техасскаго сената въ пользу присоединенія этой страны, произвело большое впечатлѣніе въ Мексикѣ, и что назначенныя въ Калифорнію войска, получили предписаніе немедленно отправиться къ Рио-Гранде.“

„Чрезвычайное собраніе мексиканскаго конгресса назначено 15-го Іюня.“

между которыми znajduje się бил о новыхъ коллегіяхъ въ Ирландіи, и бил о emancypacyi municypalnej Żydów.

— Z Dublina donoszą, że P. Lucas, podsekretarz Stanu Irlandyi podał swą dymissyą, pod pozoremъ słabości zdrowia, a według dzienników opozycyjnych rzeczywiście z powodu pobłazającej polityki, jaką się powoduje P. Peel względem Irlandyi, a która nie trafia do przekonania P. Lucas.

— Xiążę Montferrre oznajmił tutejszemu towarzystwu dróg żelaznych w Sardynii, że Monarcha jego postanowił dozwolić towarzystwu Londyńskiemu, założyć drogę żelazną wzdłuż całej wyspy Sardynii; zaś w państwach swoich na stałym lądzie, Król na swój rachunek drogi pomienne budować będzie.

— Bardzo ważne nowiny nadeszły z Ameryki okrętem *Acadia*: senat texński odrzucił nowy traktat z Meksykiem, i ostatecznie postanowił przyłączenie się do Stanów Zjednoczonych. Na tymże okręcie przybył tu P. Mac-Lane, nowy Posel Stanów Zjednoczonych, przy dworze Londyńskim. Oby jego obecność w Anglii przyczyniła się do odwrócenia burzy, jaką może wynikać z postanowienia Senatu Texańskiego.

— Quebec nawiedzony znów został 28 czerwca, nadzwyczajnym pożarem; spaliło się 33 ulic, a domów zniszczonych jest 1,315; szkodę szacują na 1,250,000 funt. s. W ogóle licząc, w to domy zniszczone 28 maja, leży w gruzach 2,947 budowli.

— Według doniesień z Vera-Cruz, 7-go czerwca, straż pałacową rządową w Meksyku ogłosiła nagle federalizm, i uwięziła Prezesa wraz z Ministrami; powstanie to jednakże wkrótce przytłumione zostało przez inne wojska, przyczem zginął półkownik i zabito lub raniono 30 żołnierzy. Również nie powiodło się poruszenie federacyjne w Tabasco. Zwyczajne posiedzenia kongresu zamknięte zostały 30 maja, a otwarte zostaną powtórnie 7-go czerwca.

— Indyjską pocztą nadeszły wiadomości z Hong-Kong pod d. 19 czerwca, ale nie ważnego nie zawierają, prócz, że w Wiktorii, na wyspie Hong-Kong odkryto spisek, który bez trudności przytłumiony został.

Dnia 5 sierpnia.

Dzisiaj rano rozesłano okólniki, zwolujące na Piątek, 8-go b. m. posiedzenie Rady Tajnej. Na posiedzeniu tém ma być przedstawioną do zatwierdzenia mowa od tronu, odraczająca posiedzenia. Królowa ma powrócić we Czwartek z wyspy Wight, i chce osobiście zamknąć posiedzenia parlamentu; dla tego też czynią już stosowne do téj uroczystości przygotowania. We Czwartek odbędzie się w wydziale spraw zagranicznych narada gabinetowa, na której ułożona będzie mowa od tronu.

— Królowa odpłynie w Sobotę, to jest 9-go, Królewskim parostatkim *Wiktorja i Albert*, z Woolwich do Antwerpii.

— *Times* zawiera korespondencyą z Ameryki, w której czytamy: „Wiadomo, że Prezydent texański wezwał dowódcę sił amerykańskich w Port Jessur o posiłki wojskowe. Jeneral Taylon dowodzący tém wojskiem, który miał już stosowne rozkazy z ministerstwa wojny, wziął na cztery parowe okręty 3 ci i 4 ty półk piechoty i popłynął do Nowego Orleanu, a ztamtąd na ujście rzeki Rio-Grande. Półk jazdy udał się lądem, i odbędzie drogę przez Texas, aby stanąć na miejscu swego przeznaczenia. Korpus Stanów Zjednoczonych, przeznaczony do zajęcia Texasu, wynosi 3,000 ludzi, i będzie pomnożony stosownie do potrzeby.

„Rozeszła się wieść, że rząd meksykański miał z swéj strony zgromadzić 7,000 wojska nad Rio Grande. Jakoż dowiadujemy się, że wiadomość o postanowieniu Senatu texańskiego względem przyłączenia Texasu do Stanów Zjednoczonych, sprawiła wielkie wrażenie w Meksyku, i że wojsko przeznaczone do Kalifornii, otrzymało rozkaz pośpieszenia nad Rio Grande.

„Nadzwyczajne zgromadzenie kongresu meksykańskiego zwołane zostało na dzień 15 czerwca.“

Г Е Р М А Н И Я.

Франкфуртъ на Майнѣ, 8 Августа.

Вчера прибыли сюда Королева Виртембергская съ наследнымъ принцемъ и принцессою Екатериною, а равно Гросс-герцогъ Саксенъ-Веймарскій, эрцгерцогъ Фридерикъ Австрійскій и князь Меттернихъ съ супругою. Князь Меттернихъ сегодня возвратился въ Логанисбергъ, а въ исходѣ сего мѣсяца поѣдетъ въ Богемскія свои помѣстья.

— Третьяго дня скончался здѣсь Импер. Австр. службы генераль фельдмаршалъ, лейтенантъ, баронъ Родичкій, президентъ военной коммиссiи.

И Т А Л И Я.

Римъ, 19 Июля.

Г. Кастилло получилъ ожидаемыя депеши изъ Мадрита, и вслѣдствіе того имѣлъ нѣсколько совѣщаній съ кардиналомъ статсъ-секретаремъ. Вообще полагаютъ, что если въ Испаніи не произойдетъ чего либо чрезвычайнаго, то переговоры между обоими дворами увѣчаются успѣхомъ.

— 11-го числа с. м. скончался здѣсь на 83 году отъ роду, Карлъ Кавидо, намѣстникъ мальтійскаго ордена. Онъ на 20 году своей жизни вступилъ въ этотъ орденъ, прошелъ все его степени, и наконецъ назначенъ былъ намѣстникомъ—нынѣшнимъ Папою въ 1834 году.

— На дняхъ вышелъ календарь на 1845 годъ, изъ котораго видно, что коллегіумъ кардиналовъ состоитъ теперь изъ 55 членовъ, изъ которыхъ 2 наименованы были Піемъ VII, 7 Львомъ XII и 46 нынѣшнимъ Папою; старшему кардиналу Тадини почти 87 лѣтъ отъ роду; младшему Шварценбергу, только 36 лѣтъ. Въ правленіе Григоріа XVI умерло до сихъ поръ 62 кардинала. Число жителей въ городѣ Римѣ, не считая Евреевъ, простирается до 175,789 ловецъ.

— Къ сожалѣнію, болѣе и болѣе обнаруживаются слѣды разрушенія въ разныхъ частяхъ церкви св. Петра. Извѣстно, что нужно было употребить десять желѣзныхъ обручей, весомъ болѣе 120,000 фунтовъ, для укрѣпленія главнаго купола, въ которомъ открылись трещины; теперь оказалось, что и фонарь (*lanternino*), подъ яблокомъ, украшенный 32 колоннами и 16 канделябрами, треснулъ. Это важное поврежденіе не могло произойти отъ молніи, потому что верхняя часть зданія, еще при Піѣ XII-мъ, снабжена была множествомъ громоулововъ. Скорѣе всего причину должно искать въ томъ, что для храненія разныхъ мощей, по плану Бернини сдѣлали лѣстницы и полости въ столбахъ купола и тѣмъ ослабили ихъ. Теперь нѣсколько сотъ чловецъ заняты обложеніемъ фонаря обручами для отвращенія дальнѣйшихъ трещинъ.

Неаполь, 19 Июля.

Супруга графа Аквила, принцесса Януарія разрѣшилась вчера отъ бремени принцемъ, который, при св. крещеніи нареченъ именами: Лудвикъ, Марія, Фердинандъ, Петръ Алкантарскій.

И С П А Н І Я.

Мадридъ, 31 Июля.

Главный поводъ къ сопротивленію противъ путешествія Королевы въ Баскскія провинціи, по показаніямъ журналовъ и министровъ, заключался будто бы въ опасеніи, чтобы жители ихъ, всегда благопріятствующіе Донъ Карлосу, не дерзнули принудить Королеву сочетаться бракомъ съ графомъ Монтенолиномъ. Опасеніе сіе оказалось вѣрно неосновательнымъ, такъ какъ собравшіеся въ Сарагосѣ министры, согласились наконецъ на путешествіе Королевы въ сказанныя провинціи, и остаются при своихъ должностяхъ.

— Народъ осуждаетъ дѣйствія министровъ и желаетъ перемѣны кабинета. Все журналы неблагопріятствуютъ имъ и отказываютъ въ своей защитѣ. Въ арміи также замѣтно не расположеніе, преимущественно по причинѣ самовластия военнаго министра, генерала Нарваэза. Недавно молодой чловецъ, именно Довозе Фульгосъ, служившій прежде въ рядахъ Донъ Карлоса, и получившій чинъ бригадира только въ прошедшемъ году, вдругъ возведенъ въ

Н І Е М С У.

Frankfurt nad Menem, 8 sierpnia.

Wczoraj przybyła tu Królowa Württembergska z Xięciem następcą i Xiężniczką Katarzyną, tudzież W e k i Xiążę Sasko-Wejmarški, Arcy-Xiążę Fryderyk Austriacki i Xiążę Metternich z małżonką. Xiążę Metternich dziś powrócił do Johannisbergu, a przy końcu b. m. wyjedzie do swoich dóbr w Czechach.

— Onegdaj umarł tu Cesar. austr. Jeneral Feldmarszałek Porucznik Baron Rodicki, Prezes związkowej kommissji wojskowej.

W Ł O C H Y.

Rzym, 21 lipca.

P. Castillo odebrał depesze, których się z Hiszpanii spodziewał, i w skutku tego miał już kilkakrotne narady z Kardynałem sekretarzem stanu. Powszechnie tu sądzą, że jeżeli coś nadzwyczajnego nie zajdzie w Hiszpanii, układy między obu dworami uwięzione będą najpomyślniejszym skutkiem.

— Dnia 11-go t. m. umarł tu, w wieku lat 83, Karol Cavidio, Namiestnik Zakonu Maltańczyków. W 20 roku życia swego wszedł do tego zakonu, przeszedł wszystkie stopnie, a na ostatni urząd mianowany został przez terażniejszego Papieża w roku 1834.

— Właśnie wyszedł na widok publiczny kalendarzyk polityczny za rok 1845. Według niego, Kollegium Kardynałów liczy obecnie 55 członków, z których 2 ch mianowanych zostało przez Piusa VII, 7 przez Leona XII a 46 przez terażniejszego Papieża. Najstarszy Kardynał, Tadini, liczy blisko 87 lat wieku, najmłodszy zaś, Kardynał S. hwarzenberg 36 lat. Za rządów Grzegorza XVI umarło dotychczas 62 Kardynałów. Ludność Rzymu wynosi, oprócz Żydów, 175,789 dusz.

— W różnych częściach kościoła Świętego Piotra, powiększają się, niestety, początki i ślady upadku. Wiadomo, że użyć musiano różnemi czasy 10 żelaznych obręczy, ważących przeszło 120,000 funtów, dla ściśnienia i uziębienia głównej kopuły, gdyż zaczęła się już była rysować; teraz pokazało się, że i lat ruis (*lanternino*) ozdobioną 32 kolumnami i 16 kandelabrami, pod kulą krzyżową, na wskroś się rozczepiła. Pieruny nie mogły zrzucić tak wielkiej szkody, ponieważ ta część budowli, jeszcze za czasów Piusa VII, opatrzona została mnóstwem konduktorów; podobniejszemu więc jest do prawdy, że porubione w filarach kopuły, podług planu Berniniego, wschody i miejsca na przechowywanie relikwii, są przyczyną osłabienia murów. Kilkaset rak zatrudnionych jest w tej chwili otoczeniem całej latarni łancuchem, aby ile możności wstrzymać dalsze szerzenie się rysów.

Neapol, 19 lipca.

Xiężniczka Januaria, małżonka Hr. Akwili, powiła wczoraj syna, który na chrzcie świętym otrzymał imiona: Ludwik, Marya, Ferdynand, Piotr z Alkantary.

H I S Z P A N I A.

Madryt, 31 lipca.

Główny powód, jaki dzienniki i Ministrowie podawali za przyczynę swego sprzeciwiania się podróży Królowej do prowincji Baskijskich, była jakoby obawa, aby mieszkańcy ich, zawsze Don Karlosowi przychylni, nie chcieli się pokusić do zniewolenia Królowej, aby weszła w małżeński związek z Hrabią Montemolin. Teraz obawa ta okazała się zapewne bezzasadną, gdyż zgromadzeni w Saragossie Ministrowie, zgodzili się na koniec na podróż Królowej do rzeczonych prowincji, i pozostają na swych posadach.

— Cały naród potępia działania Ministrów i pragnie zmiany gabinetu. Wszystkie dzienniki są im nieprzychylnie, a żaden nie występuje w ich obronę. W wojsku panuje także niechęć, szczególniej z powodu samowolności Ministra wojny, Jenerala Narvaez. Przed niewielką dnią, młody człowiek dawniej w szeregach Don Karlosa służący, zaledwie przed rokami mianowany Brygadycerem, Donose Fulgosio, posunięty został nagle na Marszałka polnego i ma być mianowany Gubernatorem Barcelony. Z tego

фельдмаршалы и будет назначен барселонским генерал-губернатором. По этому поводу, несколько тамошних офицеров, прослуживших уже 8—10 лет в бригадирском чине, подали в отставку. Военный министр отказал им в отставке, и вместе с тем разослал их по разным провинциальным городам, и оставил вне действительной службы. В жур. *Tiempo* пишут по сему поводу слѣд.: „Такой поступок председателя министров, может служить образцомъ дѣйствій той бедуинской политики, которая теперь начинаетъ существовать и въ Испаніи. Полковникъ Пелиссеръ, который велѣлъ задушить 800 чел. Арабовъ, могъ бы быть у насъ великимъ председателемъ министровъ.“

— Третьяго дня, ночью, всѣ войска стояли въ казармахъ подъ ружьемъ. Офицеры призваны были изъ своихъ квартиръ посланными солдатами. Власть задержали множество возмутительныхъ воззваний.

— Вслѣдствіе обнаруженнаго въ Малагѣ заговора, генералъ-комендантъ велѣлъ обезоружить три роты тамошняго гарнизона. Изъ числа арестованныхъ лицъ признаны виновными: 2 капитана, 2 прапорщика и 7 унтеръ-офицеровъ.

— Въ Витторіи собраны значительныя военныя силы. Военный министръ приготовился къ отраженію Карлистовъ, между коими замѣтна необыкновенная дѣятельность. Положеніе Испаніи съ каждымъ днемъ становится болѣе опаснымъ; партіи повсюду начинаютъ поднимать головы.

— Проживавшій въ Парижѣ генералъ Примъ, вызванъ испанскимъ правительствомъ на службу.

— Говорятъ, будто бы къ г-ну Кастилло отправлено будетъ предписаніе, чтобы онъ оставилъ немедленно Римъ.

— Жители Лериды ласкали себя надеждою, что Королева, на пути изъ Барселоны въ Сарагоссу, остановится у нихъ 22-го Іюля, и все приготовили къ ея принятію; но Королевская фамилія протѣхала городъ, не останавливаясь въ немъ, и потомъ, на большой дороге, вышла, во время тѣплаго палящаго жара, изъ дорожныхъ экипажей и расположилась завтракать подъ тѣнью деревъ. На юную Пифантину, сестру Королевы, жаръ подѣйствовалъ такъ сильно, что съ нею случилась дурнота; впрочемъ, въ Фрагѣ, гдѣ былъ воевода, здоровье принцессы поправилось до того, что 23-го числа въ полдень, можно было продолжать путь. Вечеромъ, въ 9 часовъ, Королева прибыла въ Сарагоссу, куда, нѣсколько часовъ спустя, прибыли изъ Мадрита всѣ министры. Въ войска были въ парадѣ подъ ружьемъ; городъ былъ иллюминированъ.

— Королева, во время своего пребыванія въ Сарагоссѣ, по собственному внушенію, воспользовалась лучшимъ преимуществомъ своей власти; она помиловала тамошняго жителя, приговореннаго военнымъ судомъ къ смертной казни, за участіе въ убійствѣ генерала Эстеллера. Сверхъ сего, Королева приказала освободить, отправленныхъ въ Кадиксъ, вслѣдствіе министерскаго приговора, и посаженныхъ тамъ въ заточеніе, редакторовъ журнала: *Clamor general*, Гр. Корради и Перецъ-Кальво.

1 Августа.

Королева прибыла въ Пампелуну 31 прошлаго мѣсяца. Е. В. только два дня намѣревалась пробыть въ столицѣ Наварры; потомъ она отправится въ провинцію Гипускоа, къ воеводѣ Санта-Аквада. Завтрашняго числа ожидаютъ Королеву въ Санъ-Себастьянѣ, гдѣ дѣлаютъ большія приготовленія къ ея приѣзду.

— Въ журналѣ *Heraldo* объявляютъ, что министры доложили созвать Кортесовъ къ 10-му Октября с. м., т. е. ко дню рожденія Королевы, которой начнется 16-го года отъ роду.

— Городъ Малага объявленъ въ осадномъ положеніи. По послѣднимъ оттуда донесеніямъ, ни одна изъ мятежниковъ не была разстрѣляна, такъ какъ генералъ Сансъ ожидаетъ предписанія изъ Мадрита.

— Въ то именно время, когда начинали уже думать, что недоразумѣнія наши съ Римомъ кончены будутъ посредствомъ переговоровъ, Папа издалъ нѣсколько бреве, коими управленіе нѣкоторыхъ епархій предоставляется ближайшимъ его святѣйшеству епископамъ; жироная епархія вѣрена таррагонскому архіепископу, Эчановъ, который готовится уже выѣхать изъ Рима. Испанское правительство пред-

кѣмъ тамечныхъ офицеровъ, которые уже 8—до 10 летъ были бригадирами, заадали своихъ димиссий. Министръ войны, вмѣстѣ имъ такое участіе, поручилъ ихъ до разныхъ мѣстъ провинціальныхъ, до службы неczynnej. Дз. *Tiempo* мови з того поводу: „То, что Презесъ Министровъ вѣдѣе постановилъ, jest актомъ овей политики Бедуинской, которая сзещециемъ, ку вѣдѣе хвале Jenerala Narvaez, zaczyna panować w Hiszpanii. Półkownik Pelissier, który 800 Arabów zadusić kazał, byłby u nas wielkim Prezesem Ministrów.“

— Онегдажшій нocy, стаы ту всеыскіе войска в козарачъ подъ броніа. Офицеры спrowadзени zostali z mieszkau swoich przez zbrojnych żołnierzy. Władze zabraly mnóstwo buntowniczych proklamacyi.

— W skutku odkrytego w Maladze spisku, Jeneralny Komendant kazał trzy kompanie tamtejszej załogi rozbroić. Z pomiędzy uwięzionych osób uznano już winnych: Majora, 2 ch Kapitanów, 2 Chorążych i 7 podoficerów.

— W Wittoryi zgromadzono znaczny oddział wojska. Minister wojny chce być gotowym na odparcie zamiarów Karlistów, którzy codziennie stają się czynniejszymi. Położenie Hiszpanii staje się coraz krytyczniejszym; stronnictwa wszędzie podnoszą głowę.

— Rząd powołał Jenerala Prim, który dotychczas w Paryżu bawił.

— Panu Castillo ma być posłany rozkaz, aby niezwłocznie Rzym opuścił.

— Chociaż mieszkańcy Leridy przygotowali się byli na przyjęcie Królowej, w przejeździe z Barcelony do Saragossy, Królowa wszakże przejechała przez to miasto nie zatrzymawszy się wcale, i dopiero za miastem, wśród największego upału południowego, wysiadła z powozu na otwartym gościńcu, aby pod cieniem kilku drzew posilić się nieco. Młoda Infantka, siostra Królowej, zasłabła była w skutku upału, jednak w m. Fraga, gdzie był nocleg, przyszła do siebie, tak, że nazajutrz, d. 23, około południa, mogła w dalszą udać się drogę. Tegoż dnia stanęła familia królewska w Saragossie, dokąd, w kilka godzin, przybyli także z Madrytu Ministrowie. Wszystkie wojska stały tam w parady pod bronią, domy były oświetlone.

— Królowa w czasie pobytu swego w Saragossie, z własnego natchnienia, zrobiła użytek z najpiękniejszego przywileju korony, przez ulaskawienie tamечного obywatela, skazanego na śmierć przez sąd wojenny, jako spółnika w zamordowaniu niegdyś Jenerala Esteller. Także rozkazała Królowa wypuścić na wolność zaprowadzonych do Kadyxu, w skutek wyroku ministerjalnego, i uwięzionych Redaktorów dziennika *Clamor general*, Pp. Corradi i Perez Calvo.

Dnia 1 sierpnia.

Królowa przybyła z rana 31 z. m. do Pampeluny. Dwa dni tylko miała zabawić w stolicy Nawarry, i udać się wprost do prowincyi Guipuscoa, gdzie są wody Santa-Aguada. Królowa spodziewana jest dnia jutrzejszego w San Sebastian, gdzie wielkie na przyjęcie Monarchini czynią przygotowania.

— *Heraldo* donosi, iż Ministrowie zamierzają zwołać Kortezy 10 go października, jako w rocznicę urodzin Królowej, która zacznie 16-ty rok życia.

— Malagę ogłoszono w stanie oblężenia. Według ostatnich wiadomości, nikt ze spiskowych nie został jeszcze rozstrzelany, gdyż Jeneral Sanz czeka instrukcyi z Madrytu.

— Właśnie w tѣj chwili kiedy sobie pochlebiano, że zajęcia nasze ze Stolicą Apostolską dadzą się przez układ załatwić. Papież wydał kilka Breve, które mi zarząd niektórych dycezyi *sede vacante* powierza najbliższemu Biskupowi; tak dycezya Girona polecona została Arcybiskupowi Tarragony, X. Echanova, gotującemu się w tѣj chwili do odjazdu z Rzymu. Rząd hiszpański zlecił Sądowi Najwyższemu Sprawiedliwości rozstrząsnąć, azali to breve

писало верховному суду правосудія сообразить, не противны ли эти бреве правамъ короны, и судъ сей объявилъ свое мнѣніе, что правительственная власть не должна допускать, чтобы бреве сіи приводимы были въ исполненіе. Обстоятельство это чрезвычайно запутываетъ переговоры, производящіеся въ сіе время съ Римомъ.

— Инфантъ Донъ-Генрихъ, 26-го с. м., прибылъ въ Барселону.

Saragossa, 28 Іюля.

Королева Изабелла, въ сопровожденіи Королевы матери, отправилась сегодня въ Тудель, а 31-го числа прибудетъ въ Пампелуну. Министры, прѣхавшіе изъ Мадрита, отправились обратно въ сію столицу; только генераль Нарваэзъ и Г. Мартинезъ де ла Роза будутъ сопровождать Королеву въ бискайскія провинціи.

Санъ-Себастьянъ, 2 Августа.

Королева Изабелла прибыла сюда сегодня въ полдень изъ Толосы, гдѣ Ея Величество пребыла только нѣсколько часовъ.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 23 Іюля.

Султанъ утвердилъ и повелѣлъ исполнить три постановленія совѣта просвѣщенія: 1) планъ новой учебной системы и управленія училищъ; 2) планъ низшихъ и 3) высшихъ классовъ элементарныхъ училищъ. Сверхъ того, совѣтъ просвѣщенія приготовилъ также планъ для высшаго образованія, и нынѣ занимается разсмотрѣніемъ проекта учрежденія университета. Вѣдомству университета будутъ подлежать два особые училища: 1) для образованія учителей, и 2) для чиновниковъ Порты, которое также будетъ состоять изъ двухъ отдѣленій: административнаго и дипломатическаго. Воспитанники послѣдняго отдѣленія обязаны учиться французскому и англійскому языкамъ. Университетское зданіе будетъ построено на томъ мѣстѣ, гдѣ были казармы Тшебетше.

— 3 го Іюля, въ одно время съ пожаромъ въ Смирнѣ, въ горныхъ лѣсахъ, близъ деревни Андранити, въ Малой-Азійѣ вспыхнулъ большой пожаръ, распространившійся до береговъ моря, и истребившій всѣ плантаціи масличныхъ деревъ (около 20,000 штукъ). Вся деревня, состоявшая изъ 200 домовъ, множество домашняго скота, пчелиныхъ ульевъ, хлѣбныхъ магазиновъ, вина и другихъ припасовъ, сдѣлались добычею пламени. 12-го Іюля все еще продолжался пожаръ, и все пространство отъ горъ до моря, представляло видъ пылающаго вулкана.

Скутари, 19 Іюля.

Со времени послѣдняго пожара всѣ здѣшніе жители находятся въ безпрестанной тревогѣ; ибо ежедневно появляется огонь въ разныхъ частяхъ города, и никто не сомнѣвается, что огонь подкладываетъ; по крайней мѣрѣ вообще утверждаютъ, что пожаръ, возникшій на этой недѣлѣ въ Франкскомъ кварталѣ, произведенъ былъ солдатами губернатора. Третьяго дня слухи о злонамѣреніи турецкаго народонаселенія были столь ужасны, что опасались смѣненій или пожара, и вслѣдствіе того, вся пожарная команда находилась въ готовности, а дома консуловъ окружены были стражею.

Съ турецкихъ границъ, 24 Іюля.

На границахъ Босніи не было до сихъ поръ новой битвы. Босняки не хотѣтъ начинать наступательныхъ дѣйствій, но готовы отразить нападеніе, въ томъ убѣжденіи, что Австрія не удовольствуется двусмысленнымъ удовлетвореніемъ. Впрочемъ дѣло сіе, безъ сомнѣнія, уладится дипломатическими переговорами. Въ турецкой Албаніи и въ особенности въ Яковскомъ округѣ, спокойствіе доселѣ не восстановлено. Турки намѣревались опять вторгнуться въ горы, но отражены были съ урономъ. Изъ Герцеговины увѣдомляютъ, что намѣсто Гассанъ-Бей назначенъ начальникомъ Требиніи родственникъ визиря Сардаровичъ.

не mają czego przeciwnego prawom korony i sąd dał zgodzić, iż władza rządowa nie powinna dopuścić do ich wykonywania. Ten wypadek wzięła nadzwyczajnie układy toczące się w tej chwili z Rzymem.

— Infant Don H-enryk przybył 26 go b. m. do Barcelony.

Saragossa, 28 lipca.

Królowa Izabella i Królowa wdowa wyjechały dziś do Tudeli, a 31 staną w Pampelunie. Ministrowie, przybyli z Madrytu, odjeżdżali tam na powrót: tylko Jenerał Narvaez i P. Martinez de la Rosa towarzyszyć będą Monarchiniom do prowincyj Biskajskich.

St-Sebastian, 2 Sierpnia.

Królowa Izabella przybyła tu dziś przed południem z Toloza, gdzie bawiła tylko kilka godzin.

ТУРЦЯ.

Konstantynopol, 23 lipca.

Sultan zatwierdził trzy rozporządzenia rady wychowania, i rozkazał wprowadzić takowe w wykonanie. Rozporządzenia te obejmują: 1) Plan nowego systemu uczenia, oraz administracyą szkół; 2) plan niższych i 3) wyższych klass w szkołach elementarnych. Rada wypracowała już także plan wyższego wychowania; teraz zaś zajmuje się projektem utworzenia uniwersytetu. Z uniwersytec będą połączone dwie szkoły: 1) dla wykształcenia nauczycieli i professorów; 2) dla urzędników Porcy. Ostatnia będzie znowu rozdzielona na dwa wydziały: a) administracyjny i b) dyplomatyczny. Uczniowie ostatniego wydziału muszą się uczyć francuzkiego i angielskiego języka. Uniwersytet ma być wzniesiony na placu koszar Tszebetse.

— Dnia 3 go lipca, równocześnie z pożarem Smyrny, powstał w lasach górzystych pod wsią Andraniti, w Azji Mniejszej, wielki pożar, który rozszerzył się aż do brzegu morskiego i zniszczył wszystkie plantacje drzew oliwnych (około 20,000 drzew). Cała wieś złożona z 200 domów, oraz wielkie mnóstwo bydła rogatego, ulów pszczelnych, magazynów zboża, wina i innych zapasów, stały się pastwą płomieni. Dnia 12 lipca trwał jeszcze pożar, a od gór aż do morza cała ta przestrzeń wyglądała jak palący się wulkan.

Smyrna, 19 lipca.

Od czasu wielkiego pożaru, wszystkich opanowała jakaś niespokojność, albowiem codziennie pojawia się ogień w rozmaitych częściach miasta, i nikt nie wątpi że go umyślnie podkładają. Przynajmniej to jest rzeczą pewną, że pożar, który się wszczął bieżącego tygodnia w okolicy Franków, był podłożony przez żołnierzy Gubernatorskiego. Onegdaj, pogłoski o złych zamiarach ludności tureckiej były tak groźne, i tak się obawiano zaburzenia lub pożaru, iż cała straż ogniowa była zgromadzona, a domy Konsulów były osadzone wewnątrz strażą bezpieczeństwa.

Od granicy tureckiej, 24 lipca.

Przy granicach Bosnii dotychczas nie przyszło do nowej utarczki. Bosniacy nie chcą działać zaczepnie, ale są w pogotowiu do odparcia napadu; są bowiem przekonani, że Austria nie zechce poprzestać na dwuznacznym zadosyćuczynieniu. Rzeczą ta jednak zapewne drogą dyplomatyczną załatwiona będzie. W Albanii tureckiej, szczególnie w okolicy J kowa, spokojność dotychczas przywróconą nie została. Turcy chcieli znowu wkroczyć w góry, ale ze stratą odpartymi zostali. Donoszą z Hercegowiny, że w miejsce znanego dowódcy Trebinii, Haseau-Beja, mianowany został komendantem wuj Wezyra Sardarowicz.